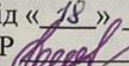

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра облікових технологій та бізнес-аналітики

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 18 » 08 2022 р. № 7
Голова НМР С. СУПРУНЕНКО

**Робоча програма
навчальної дисципліни
«АНАЛІТИКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ»**

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»

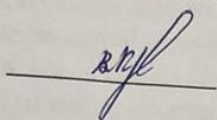
освітня програма «Глобальні політичні процеси і міжнародні відносини»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2022

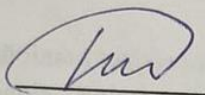
Робоча програма навчальної дисципліни «Аналітика та прогнозування глобальних політичних процесів» складена на основі освітньо-професійної програми «Глобальні політичні процеси і міжнародні відносини» другого (магістерського) освітнього рівня, спеціальності 291 «Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою радою 26.04 2021 року, протокол № 5.

Укладач:

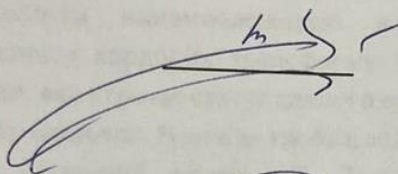

В. Краєвський, професор, д.е.н., декан факультету податкової справи, обліку та аудиту, професор кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики

Рецензенти:

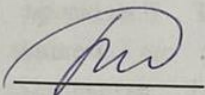

Л. Чупрій, д.пол.н., професор, професор кафедри соціальної філософії та управління

Т. Паянок, доцент, к.е.н., завідувач кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики

Гарант

Л. Чупрій, д.пол.н., професор, професор кафедри соціальної філософії та управління

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою облікових технологій та бізнес-аналітики, протокол від «03» 08. 2022 р. № 1.

В.о. завідувача кафедри

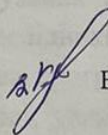

Т. Паянок, доцент, к.е.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету податкової справи, обліку та аудиту, протокол від «16» 08. 2022 р. № 1.

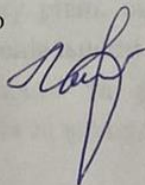
Голова вченої ради

факультету податкової справи, обліку та аудиту

В. Краєвський, професор, д.е.н.

Завідувач сектору навчально-методичного забезпечення освітнього процесу

С. Меднікова

1. ПЕРЕДМОВА

Аналіз і прогнозування охоплює усі сфери життєдіяльності людини. У сучасному глобалізованому світі без прогнозування та аналізу неможливо уявити ні політичну, ні будь-яку іншу сферу суспільства. Політичний прогноз здійснюється одночасно зі зміною політичної реальності, має динамічний характер і характеризується практичною спрямованістю щодо вирішення складних суспільно-політичних проблем. Недосконалість теоретичної основи прогнозування породжує формування інтуїтивних прогнозів і поширення політичного маніпулювання. Питання вдосконалення понятійного апарату у галузі політичного прогнозування є достатньо складною і важливою проблемою, що вимагає перегляду і більш досконалого вивчення з метою систематизації теоретико-методологічних основ та уникнення фрагментарності знань.

Мета навчальної дисципліни: формування професійних практичних компетенцій щодо використання концептуальних засад аналізу та прогнозування глобальних політичних процесів.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- визначити загальні концептуальні теоретико-практичні засади політичного аналізу та прогнозування;
- дослідити специфіку і особливості політичної аналітики та політичного прогнозування як галузі політичної науки;
- розглянути політичний аналіз як прийом і сферу аналізу, його специфіку та особливості здійснення;
- систематизувати інформаційне забезпечення та методичний інструментарій політичного аналізу і прогнозування;
- вивчити особливості глобальних політичних процесів як об'єктів політичного аналізу;
- здійснити комплексний аналіз політичних ризиків в глобальних політичних процесах;
- розглянути загальну методiku прогнозування глобальних політичних процесів;
- провести моделювання глобальних політичних процесів.

Об'єктом навчальної дисципліни виступають глобальні політичні процеси як об'єкти аналізу та прогнозування.

Предметом навчальної дисципліни є теоретико-методичні та прикладні аспекти аналізу та прогнозування глобальних політичних процесів.

Методи та форми навчання.

Методи навчання – способи досягнення навчальної мети, система послідовних взаємодій викладача й здобувачів вищої освіти, які забезпечують засвоєння змісту.

В процесі вивчення дисципліни використовуються словесні, наочні, практичні методи навчання, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача, самостійна робота.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод стимулювання обов'язку та відповідальності.

Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усного контролю, письмовий, тестовий, контрольна перевірка, екзамен.

Форми навчання – денна, заочна.

Форми організації навчання – спосіб організації навчальної діяльності, який регулюється певним, наперед визначеним розпорядком.

Форми організації занять: практичні заняття, самостійна робота, індивідуально-консультаційна робота, контрольні заходи, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Контрольні заходи включають в себе:

– поточний контроль знань, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, індивідуальних занять, а також самостійної роботи та є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Проводиться у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань, захисту індивідуальної роботи, експрес-опитування;

– модульний контроль знань, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Проводиться у формі модульної контрольної роботи – (колоквіум);

– підсумковий контроль знань: проводиться у формах екзамену з навчальної дисципліни «Аналітика та прогнозування глобальних політичних процесів» в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом та графіком освітнього процесу.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Аналітика та прогнозування глобальних політичних процесів» (екзамену), якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Рік підготовки:	
Змістовних модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
	Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Освітня програма «Глобальні політичні процеси і міжнародні відносини»	2-й	
		Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		24 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		98 год	138 год.
		Індивідуально-консультаційна робота:	
		2 год.	2 год.
		Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями:

ІК. здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

ЗК01. здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК02. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК06. здатність працювати в міжнародному контексті;

СК 04. здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи;

СК 05. здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК 07. здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки;

2.2. Результати навчання

Програмними результатами навчання є:

РН 05. збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав;

РН 06. визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку;

РН 07. оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем;

РН 09. готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій;

РН 12. формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є такі курси, як «Глобалістика», «Теорія міжнародних відносин», «Глобальні політичні процеси».

2.4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин (денна / заочна форма навчання)				
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача	Самостійна робота	Всього
Модуль 1 = 2,5 залікових кредити (75 год)						
ЗМ 1 (Теми 1-4)						
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ АНАЛІТИКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ						
T1	Концептуальні засади політичного аналізу та прогнозування	3 / 1	3 / -	- / -	12 / 17	18 / 18
T2	Політична аналітика та прогнозування як галузь політичної науки	3 / -	3 / -	- / -	12 / 18	18 / 18
T3	Політичний аналіз, його специфіка та особливості здійснення	3 / 1	3 / 1	- / -	12 / 16	18 / 18
T4	Інформаційне забезпечення та методичний інструментарій політичного аналізу	3 / -	2 / -	- / -	15 / 20	20 / 20
<i>Контрольна робота №1</i>		- / -	1 / 1	- / -	- / -	1 / 1
Всього за Модулем 1		12 / 2	12 / 2	0 / 0	51 / 71	75
Модуль 2 = 2,5 залікових кредити (75 год)						
ЗМ 2 (Теми 5-8)						
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ						
T5	Глобальні політичні процеси як об'єкти політичного аналізу	3 / 1	3 / -	- / -	12 / 17	18 / 18
T6	Аналіз політичних ризиків в глобальних політичних процесах	4 / 1	3 / -	- / -	11 / 17	18 / 18
T7	Методика прогнозування глобальних політичних процесів	4 / 1	2 / 1	- / -	11 / 16	17 / 18
T8	Моделювання глобальних політичних процесів	3 / 1	2 / -	2 / 2	13 / 17	20 / 20
<i>Контрольна робота №2</i>		- / -	2 / 1	- / -	- / -	2 / 1
Всього за Модулем 2		14 / 4	12 / 2	2 / 2	47 / 67	75
РАЗОМ ГОДИН З КУРСУ		26 / 6	24 / 4	2 / 2	98 / 138	150

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовний модуль 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ АНАЛІТИКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 1. Концептуальні засади політичного аналізу та прогнозування

План лекційного заняття:

1. Історія виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз».
2. Парадигми політичної науки як складова теоретико-методологічної бази політичного аналізу та прогнозування.
3. Теоретичний та практичний рівні політичного аналізу.
4. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.

План практичного заняття:

1. Основні підходи щодо визначення поняття «політичний аналіз».
2. Основні вимоги до проведення аналітичних процесів.
3. Основні поняття, завдання, функції, рівні та мета політичної аналітики.
4. Специфіка застосування методів природничих наук у політичному аналізі та прогнозуванні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Міфологія як рання форма прогнозу. Прогностичний потенціал утопій. Футурологія та прогнозування.
2. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування.
3. Рішення і пропозиції (вихідна аналітична інформація) як результат аналітичної роботи.
4. Визначення та суть політичної аналітики. Предмет політичного аналізу.
5. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте історію виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз».
2. Визначте парадигми політичної науки як складова теоретико-методологічної бази політичного аналізу та прогнозування.
3. Охарактеризуйте теоретичний та практичний рівні політичного аналізу.
4. Визначте політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 2. Політична аналітика та прогнозування як галузь політичної науки

План лекційного заняття:

1. Політичний аналіз як особлива галузь політичної науки.
2. Політичний аналіз як єдина дослідницька основа всіх прикладних субдисциплін (широке значення).
3. Сфери політичного аналізу: polity, politics, policy.

План практичного заняття:

1. Прикладні субдисципліни політичної науки: прийняття рішень (policy making), формування й реалізація політичних проектів (policy management), розв'язання й урегулювання політичних конфліктів, ведення переговорів (conflict management), політичний аналіз (policy analysis).
2. Фундаментальний рівень політичного аналізу (аналіз політики як polity – political analysis).
3. Метаприкладний рівень політичного аналізу (аналіз політики як politics – political analysis).
4. Прикладний політичний аналіз (аналіз політики як policy – policy analysis).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Політичний аналіз як прикладна дисципліна, що формулює основні вимоги вивчення конкретних проблем, пошуку їх найбільш прийнятних рішень і визначення необхідних для цього технологічних засобів і прийомів діяльності (вузьке значення).
2. Структурні особливості політичного аналізу: орієнтація на клієнта; прикладна орієнтація; орієнтація на вирішення гостроактуальних проблем.
3. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте політичний аналіз як особливу галузь політичної науки.
2. Визначте політичний аналіз як єдину дослідницьку основу всіх прикладних субдисциплін (широке значення).
3. Розгляньте сфери політичного аналізу: polity, politics, policy.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 3. Політичний аналіз, його специфіка та особливості здійснення

План лекційного заняття:

1. Визначення об'єкта політичного аналізу та технологія політичного аналізу.
2. Окреслення попередніх аналітичних результатів і їх синтез в політичному аналізі.
3. Поняття політичного експерта. Розмежування політичних експертів і політиків.
4. Політична експертиза та її парадокси. Еволюція політичної експертизи.
5. Проблемно-тематична верифікація об'єктів політичного аналізу: електоральні ситуації, партійна діяльність, зовнішня політика, соціальна напруженість тощо.

План практичного заняття:

1. Формування емпіричної бази і вибір джерел політичного аналізу.
2. Підготовка рекомендацій та прогностичне моделювання ситуацій в політичному аналізі.
3. Класифікація суб'єктів політичного аналізу.
4. Секторна класифікація Л.Пала.
5. Трьохсегментна класифікація Д. Веймера та А. Вайнінга.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Нагромадження та структуризація інформації в політичному аналізі.
2. Причини та фактори бурхливого розвитку політичних експертних знань у XX – XXI ст.
3. Стан політичної експертизи в сучасній Україні. Розвиток політичних аналітичних центрів і аналітичних служб.
4. Залежність вибору методів аналізу від характеру аналізованих ситуацій.
5. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Наведіть визначення об'єкта політичного аналізу та технологія політичного аналізу.
2. Яким чином відбувається окреслення попередніх аналітичних результатів і їх синтез в політичному аналізі?
3. Визначте поняття політичного експерта. Розмежування політичних експертів і політиків.
4. Що являє собою політична експертиза та її парадокси. Еволюція політичної експертизи.
5. Визначте проблемно-тематичну верифікацію об'єктів політичного аналізу: електоральні ситуації, партійна діяльність, зовнішня політика, соціальна напруженість тощо.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 4. Інформаційне забезпечення та методичний інструментарій політичного аналізу

План лекційного заняття:

1. Критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу.
2. Моніторингові (трендові) опитування. Спостереження. Кількісні та якісні методи. Попередній системний аналіз об'єкта. Висування робочих гіпотез. Формування вибіркової сукупності.
3. Науково-аналітичний та науково-теоретичний рівні політичного аналізу.

План практичного заняття:

1. Д. Веймер і А. Вайнінг про загальні рекомендації стосовно організації та методики проведення інтерв'ю як найважливішого джерела інформації.
2. Специфіка та зразок картки опитування стандартизованого інтерв'ю.
3. Визначення стратегії й особливостей етапів політичного аналізу. Методика збору інформації, типи та характер інформації.
4. Метод узагальнення (аналіз подій, івент-аналіз) Узагальнення як технологія опису і систематизації зібраної первинної інформації. Дескриптивне узагальнення. Структурування політичної події в процесі узагальнення. Регресивний, кореляційний і детермінантний аналіз під час застосування методу узагальнення.
5. Превалювання дедуктивного підходу в методі екстраполяції. Найпоширеніші види аналогій, що застосовуються в політичному аналізі. Формальна та прогностична екстраполяція. Екстраполяція та інтерполяція в політичному аналізі.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Джерела інформації й методи збору даних в політичному аналізі. Люди як джерела інформації.
2. Методи формування інформації в політичному аналізі.
3. Структурованість і систематизованість процесу збору та первинної обробки інформації. Види первинної обробки інформації: бази даних, моніторинги. Версії баз даних та моніторинги.
4. Типи конкретно-аналітичних методів: порівняльний, узагальнення, аналогій, математичний, та ін. Міждисциплінарність дослідницького підходу. Метод групового інтелекту як протидія суб'єктивним факторам.
5. Порівняльний метод і метод аналогій. Суть порівняльного методу. Рівень коректності методу. Співставлення однотипних політичних ситуацій. Визначення закономірностей і особливостей. Конструювання теоретичних схем з суміжних сфер, як основа методу аналогій.
6. Використання якісних і кількісних методів в політичному аналізі. Регресивний, кореляційний та детермінаційний аналіз. Мозковий штурм, імітаційні ігри та фокус-групи. Багатомірний статистичний аналіз та моделювання. Сингулярні математичні і комплексні методи. Морфологічний метод та метод кваліметрії.
7. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Визначте критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу.
2. Охарактеризуйте моніторингові (трендові) опитування.
3. Що таке політичне спостереження. Назвіть кількісні та якісні методи спостереження.
4. Як здійснюється попередній системний аналіз об'єкта.
5. Як здійснюється висунання робочих гіпотез та формування вибіркової сукупності.
3. Яким чином здійснюється науково-аналітичний та науково-теоретичний рівні політичного аналізу.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Змістовний модуль 2
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ
ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 5. Глобальні політичні процеси як об'єкти політичного аналізу

План лекційного заняття:

1. Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.
2. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON).
3. Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON).

План практичного заняття:

1. Інформаційна база івент-аналізу: методика та інструментарій розробки.
2. Створення «даних про події» (Event Data): основні складові та умови формування.
3. Процес кодування даних в івент-аналізі.
4. Кодова система івент-аналізу WEIS Ч. Маклеланда.
5. Шкала трансформації значення кодів в інтервальні величини Гольдштейна.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Формат представлення події Е. Азара.
2. Методологічна основа ситуаційного аналізу (аналізу політичних ситуацій). Політична ситуація: поняття, структура.
3. Основні стадії ситуаційного аналізу. Особливості SWOT-аналізу.
4. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.
2. Визначте суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON).
3. Визначте проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON).

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 6. Аналіз політичних ризиків в глобальних політичних процесах

План лекційного заняття:

1. Політична ризикологія: епістемологічний статус, предметна, сфера, аналітичні інструменти.
2. Поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці.

3. Основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані.

План практичного заняття:

1. Історія дослідження політичного ризику: характеристика основних етапів.
2. Рівні дослідження ризику: мегаризик.
3. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик.
4. Основні фактори політичного ризику.
5. Експертно-аналітичне забезпечення політичного ризик-менеджменту.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Основні підходи до визначення поняття «ризик». Невизначеність як суттєва складова ризику: основні характеристики.
2. Методи «старих знайомих» (Old Hands), «великих турів» (Grand Tours).
3. Організації, що спеціалізуються в галузі ризику.
4. Основні продукти компаній BERI S.A., PRS Group, групи компаній Control Risks Group, компанії Euromoney Country
5. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Визначте поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці.
2. Охарактеризуйте основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 7. Методика прогнозування глобальних політичних процесів

План лекційного заняття:

1. Специфіка та основні категорії політичного прогнозування.
2. Принципи політичного прогнозування.
3. Проблема типологізації політичних прогнозів.
4. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники.

План практичного заняття:

1. Методи та основні етапи прогнозування політичних процесів.
2. Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза.
3. Внутрішньополітичне прогнозування.
4. Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування.
5. Зовнішньополітичне прогнозування.
6. Способи верифікації політичних прогнозів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Інструментарій прогнозування. Функції прогнозування.
2. Основні етапи розробки прогнозів.
3. Типологія політичних прогнозів за часовими параметрами.
4. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте специфіку та основні категорії політичного прогнозування. Принципи політичного прогнозування.

2. Визначте проблеми типологізації політичних прогнозів. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

Тема 8. Моделювання глобальних політичних процесів, подій та ситуацій

План лекційного заняття:

1. Оптимальний підхід та оптимальні моделі у вивченні глобальних соціально-політичних процесів.
2. Сутність та особливості політичного моделювання.
3. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. А. Шродтом
4. Основні типи моделей за результатами прогнозування політичних процесів.
5. Змістовні моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона.

План практичного заняття:

1. Типи моделей соціальних явищ у політичному прогнозуванні.
2. Реалізація стратегії і тактики державно-політичного розвитку.
3. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора.
4. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т. Сааті.
5. Модель аналізу політичних ризиків Г. Кнудсена.
6. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С. Ліпсета.
7. Модель розподілу голосів Е. Даунса.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Моделювання міжнародних відносин. Поняття «модель» та «моделювання». Функції моделювання.
2. Методи комп'ютерного моделювання: характеристика, сфери застосування.
3. Виконання завдань у системі дистанційної освіти Moodle.

План індивідуально-консультаційної роботи:

Ворк-шоп «Дебати» на тему: «Політичний аналіз та прогнозування розвитку України: реалії та перспективи».

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте оптимальний підхід та оптимальні моделі у вивченні глобальних соціально-політичних процесів.
2. Визначте сутність політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. А. Шродтом
3. Назвіть основні типи моделей. Змістовні моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона.

Рекомендована література:

основна [1-5], допоміжна [6-20], інформаційні ресурси Інтернет [21-65], міжнародні видання [66-70].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання:

Розподіл балів з дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Модулі	Модуль 1					Контрольна робота № 1	Екзаменаційна робота 50	Поточний контроль + екзаменаційна робота 50 + 50 = 100
Загальна кількість балів за модулем № 1	20							
Теми	T1	T2	T3	T4				
Відповідь на практичному занятті	3	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи				8			
Модулі	Модуль 2					Контрольна робота № 2		
Загальна кількість балів за модулем № 2	20							
Теми	T5	T6	T7	T8				
Відповідь на практичному занятті	3	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи				8			
Індивідуальна робота	5							
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання Moodle	5							

Розподіл балів з дисципліни для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Модулі	Модуль 1					Контрольна робота № 1	Екзаменаційна робота 50	Поточний контроль + екзаменаційна робота 50 + 50 = 100
Загальна кількість балів за модулем № 1	20							
Теми	T1	T2	T3	T4				
Відповідь на практичному занятті	-	-	5	-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час написання контрольної роботи				15			
Модулі	Модуль 2					Контрольна робота № 2		
Загальна кількість балів за модулем № 2	20							
Теми	T5	T6	T7	T8				
Відповідь на практичному занятті	5	-	-	-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час написання контрольної роботи				15			
Індивідуальна робота	10							

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на *практичних заняттях*:

Кількість балів	Критерій оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Критерії оцінювання контрольних робіт. Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 8 балів.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне завдання	1
Тестове завдання відкритого типу	1
Тестове завдання закритого типу	2
Практичне (ситуаційне) завдання	4

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання тестових завдань відкритого типу:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих аспектів та використовував для цього наукову літературу та власну думку	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	0

Критерії оцінювання тестових завдань закритого типу:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю відповів на всі тестові завдання правильно	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не відповів на тестові завдання правильно	0

Критерії оцінювання практичного (ситуаційного) завдання:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на практичне завдання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на практичне завдання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи. Індивідуальна робота здійснюється у формі реферату, презентації, проєкту, есе, аналітичного звіту, написання тез доповідей, наукової статті і оцінюється від 0 до 5 балів.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Тези доповіді, наукова стаття	5
Аналітичний звіт, есе, проєкт	3
Реферат, презентація	2

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця відповідності результатів контролю знань за шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати	Середній (репродуктивний)	Задов.	

			навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих			
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться у відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Аналітика та прогнозування глобальних політичних процесів» використовуються такі засоби оцінювання:

- іспит;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі Moodle;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань до поточного контролю за Модулем 1:

1. Історія виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз».
2. Парадигми політичної науки як складова теоретико-методологічної бази політичного аналізу та прогнозування.
3. Теоретичний та практичний рівні політичного аналізу.
4. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.
5. Основні підходи щодо визначення поняття «політичний аналіз».
6. Основні вимоги до проведення аналітичних процесів.
7. Основні поняття, завдання, функції, рівні та мета політичної аналітики.
8. Специфіка застосування методів природничих наук у політичному аналізі та прогнозуванні.
9. Міфологія як рання форма прогнозу. Прогностичний потенціал утопій. Футурологія та прогнозування.
10. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування.
11. Рішення і пропозиції (вихідна аналітична інформація) як результат аналітичної роботи.
12. Визначення та суть політичної аналітики. Предмет політичного аналізу.
13. Політичний аналіз як особлива галузь політичної науки.
14. Політичний аналіз як єдина дослідницька основа всіх прикладних субдисциплін (широке значення).
15. Сфери політичного аналізу: polity, politics, policy.
16. Прикладні субдисципліни політичної науки: прийняття рішень (policy making), формування й реалізація політичних проектів (policy management), розв'язання й урегулювання політичних конфліктів, ведення переговорів (conflict management), політичний аналіз (policy analysis).
17. Фундаментальний рівень політичного аналізу (аналіз політики як polity – political analysis).
18. Метаприкладний рівень політичного аналізу (аналіз політики як politics – political analysis).
19. Прикладний політичний аналіз (аналіз політики як policy – policy analysis).
20. Політичний аналіз як прикладна дисципліна, що формулює основні вимоги вивчення конкретних проблем, пошуку їх найбільш прийнятних рішень і визначення необхідних для цього технологічних засобів і прийомів діяльності (вужьке значення).
21. Структурні особливості політичного аналізу: орієнтація на клієнта; прикладна орієнтація; орієнтація на вирішення гостроактуальних проблем.
22. Визначення об'єкта політичного аналізу та технологія політичного аналізу.
23. Окреслення попередніх аналітичних результатів і їх синтез в політичному аналізі.
24. Поняття політичного експерта. Розмежування політичних експертів і політиків.
25. Політична експертиза та її парадокси. Еволюція політичної експертизи.
26. Проблемно-тематична верифікація об'єктів політичного аналізу: електоральні ситуації, партійна діяльність, зовнішня політика, соціальна напруженість тощо.
27. Формування емпіричної бази і вибір джерел політичного аналізу.
28. Підготовка рекомендацій та прогностичне моделювання ситуацій в політичному аналізі.
29. Класифікація суб'єктів політичного аналізу. Секторна класифікація Л.Пала. Трьохсегментна класифікація Д. Веймера та А. Вайнінга.
30. Нагромадження та структуризація інформації в політичному аналізі.
31. Причини та фактори бурхливого розвитку політичних експертних знань у XX – XXI ст.
32. Стан політичної експертизи в сучасній Україні. Розвиток політичних аналітичних центрів і аналітичних служб.
33. Залежність вибору методів аналізу від характеру аналізованих ситуацій.
34. Критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу.

35. Моніторингові (трендові) опитування. Спостереження. Кількісні та якісні методи. Попередній системний аналіз об'єкта. Висування робочих гіпотез. Формування вибіркової сукупності.
36. Науково-аналітичний та науково-теоретичний рівні політичного аналізу.
37. Д. Веймер і А. Вайнінг про загальні рекомендації стосовно організації та методики проведення інтерв'ю як найважливішого джерела інформації.
38. Специфіка та зразок картки опитування стандартизованого інтерв'ю.
39. Визначення стратегії й особливостей етапів політичного аналізу. Методика збору інформації, типи та характер інформації.
40. Метод узагальнення (аналіз подій, івент-аналіз) Узагальнення як технологія опису і систематизації зібраної первинної інформації. Дескриптивне узагальнення. Структурування політичної події в процесі узагальнення. Регресивний, кореляційний і детермінантний аналіз під час застосування методу узагальнення.
41. Превалювання дедуктивного підходу в методі екстраполяції. Найпоширеніші види аналогій, що застосовуються в політичному аналізі. Формальна та прогностична екстраполяція. Екстраполяція та інтерполяція в політичному аналізі.
42. Джерела інформації й методи збору даних в політичному аналізі. Люди як джерела інформації.
43. Методи формування інформації в політичному аналізі.
44. Структурованість і систематизованість процесу збору та первинної обробки інформації. Види первинної обробки інформації: бази даних, моніторинги. Версії баз даних та моніторингів.
45. Типи конкретно-аналітичних методів: порівняльний, узагальнення, аналогій, математичний, та ін. Міждисциплінарність дослідницького підходу. Метод групового інтелекту як протидія суб'єктивним факторам.
46. Порівняльний метод і метод аналогій. Суть порівняльного методу. Рівень коректності методу. Співставлення однотипних політичних ситуацій. Визначення закономірностей і особливостей. Конструювання теоретичних схем з суміжних сфер, як основа методу аналогій.
47. Використання якісних і кількісних методів в політичному аналізі. Регресивний, кореляційний та детермінаційний аналіз. Мозковий штурм, імітаційні ігри та фокус-групи. Багатомірний статистичний аналіз та моделювання. Сингулярні математичні і комплексні методи. Морфологічний метод та метод кваліметрії.

Перелік питань до поточного контролю за Модулем 2:

1. Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.
2. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON). Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON).
3. Інформаційна база івент-аналізу. Створення «даних про події» (Event Data): основні складові.
4. Процес кодування даних. Кодова система івентаналізу WEIS Ч. Маклеланда. Шкала трансформації значення кодів в інтервальні величини Гольдштейна.
5. Формат представлення події Е. Азара.
6. Методологічна основа ситуаційного аналізу (аналізу політичних ситуацій). Політична ситуація: поняття, структура. Основні стадії ситуаційного аналізу. Особливості SWOT-аналізу.
7. Поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці.
8. Основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані.
9. Історія дослідження політичного ризику: характеристика основних етапів.
10. Рівні дослідження ризику: мегаризик. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик. Основні фактори ризику.
11. Основні підходи до визначення поняття «ризик». Невизначеність як суттєва складова ризику: основні характеристики.
12. Методи «старих знайомих» (Old Hands), «великих турів» (Grand Tours). Організації, що спеціалізуються в галузі ризику. Основні продукти компаній BERI S.A., PRS Group, групи компаній Control Risks Group, компанії Euromoney Country

13. Специфіка та основні категорії політичного прогнозування. Принципи політичного прогнозування.
14. Проблема типологізації політичних прогнозів. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники.
15. Методи та основні етапи прогнозування. Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза.
16. Внутрішньополітичне прогнозування. Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування. Зовнішньополітичне прогнозування. Способи верифікації.
17. Інструментарій прогнозування. Функції прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів.
18. Типологія політичних прогнозів за часовими параметрами.
19. Оптимальний підхід та оптимальні моделі у вивченні глобальних соціально-політичних процесів.
20. Сутність політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. А. Шродтом
21. Основні типи моделей. Змістовні моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона.
22. Типи моделей соціальних явищ. Реалізація стратегії і тактики державно-політичного розвитку.
23. Модель «ОРЕТ» й технологічний алгоритм Дж. Проктора. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т. Сааті.
24. Модель аналізу політичних ризиків Г. Кнудсена. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С. Ліпсета. Модель розподілу голосів Е. Даунса.
25. Моделювання міжнародних відносин. Поняття «модель» та «моделювання». Функції моделювання.
26. Методи комп'ютерного моделювання: характеристика, сфери застосування.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Історія виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз».
2. Парадигми політичної науки як складова теоретико-методологічної бази політичного аналізу та прогнозування.
3. Теоретичний та практичний рівні політичного аналізу.
4. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.
5. Основні підходи щодо визначення поняття «політичний аналіз».
6. Основні вимоги до проведення аналітичних процесів.
7. Основні поняття, завдання, функції, рівні та мета політичної аналітики.
8. Специфіка застосування методів природничих наук у політичному аналізі та прогнозуванні.
9. Міфологія як рання форма прогнозу. Прогностичний потенціал утопій. Футурологія та прогнозування.
10. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування.
11. Рішення і пропозиції (вихідна аналітична інформація) як результат аналітичної роботи.
12. Визначення та суть політичної аналітики. Предмет політичного аналізу.
13. Політичний аналіз як особлива галузь політичної науки.
14. Політичний аналіз як єдина дослідницька основа всіх прикладних субдисциплін (широке значення).
15. Сфери політичного аналізу: polity, politics, policy.
16. Прикладні субдисципліни політичної науки: прийняття рішень (policy making), формування й реалізація політичних проектів (policy management), розв'язання й урегулювання політичних конфліктів, ведення переговорів (conflict management), політичний аналіз (policy analysis).
17. Фундаментальний рівень політичного аналізу (аналіз політики як polity – political analysis).
18. Метаприкладний рівень політичного аналізу (аналіз політики як politics – political analysis).
19. Прикладний політичний аналіз (аналіз політики як policy – policy analysis).

20. Політичний аналіз як прикладна дисципліна, що формулює основні вимоги вивчення конкретних проблем, пошуку їх найбільш прийнятних рішень і визначення необхідних для цього технологічних засобів і прийомів діяльності (вузьке значення).
21. Структурні особливості політичного аналізу: орієнтація на клієнта; прикладна орієнтація; орієнтація на вирішення гостроактуальних проблем.
22. Визначення об'єкта політичного аналізу та технологія політичного аналізу.
23. Окреслення попередніх аналітичних результатів і їх синтез в політичному аналізі.
24. Поняття політичного експерта. Розмежування політичних експертів і політиків.
25. Політична експертиза та її парадокси. Еволюція політичної експертизи.
26. Проблемно-тематична верифікація об'єктів політичного аналізу: електоральні ситуації, партійна діяльність, зовнішня політика, соціальна напруженість тощо.
27. Формування емпіричної бази і вибір джерел політичного аналізу.
28. Підготовка рекомендацій та прогностичне моделювання ситуацій в політичному аналізі.
29. Класифікація суб'єктів політичного аналізу. Секторна класифікація Л.Пала. Трьохсегментна класифікація Д. Веймера та А. Вайнінга.
30. Нагромадження та структуризація інформації в політичному аналізі.
31. Причини та фактори бурхливого розвитку політичних експертних знань у XX – XXI ст.
32. Стан політичної експертизи в сучасній Україні. Розвиток політичних аналітичних центрів і аналітичних служб.
33. Залежність вибору методів аналізу від характеру аналізованих ситуацій.
34. Критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу.
35. Моніторингові (трендові) опитування. Спостереження. Кількісні та якісні методи. Попередній системний аналіз об'єкта. Висування робочих гіпотез. Формування вибіркової сукупності.
36. Науково-аналітичний та науково-теоретичний рівні політичного аналізу.
37. Д. Веймер і А. Вайнінг про загальні рекомендації стосовно організації та методики проведення інтерв'ю як найважливішого джерела інформації.
38. Специфіка та зразок картки опитування стандартизованого інтерв'ю.
39. Визначення стратегії й особливостей етапів політичного аналізу. Методика збору інформації, типи та характер інформації.
40. Метод узагальнення (аналіз подій, івент-аналіз) Узагальнення як технологія опису і систематизації зібраної первинної інформації. Дескриптивне узагальнення. Структурування політичної події в процесі узагальнення. Регресивний, кореляційний і детермінантний аналіз під час застосування методу узагальнення.
41. Превалювання дедуктивного підходу в методі екстраполяції. Найпоширеніші види аналогій, що застосовуються в політичному аналізі. Формальна та прогностична екстраполяція. Екстраполяція та інтерполяція в політичному аналізі.
42. Джерела інформації й методи збору даних в політичному аналізі. Люди як джерела інформації.
43. Методи формування інформації в політичному аналізі.
44. Структурованість і систематизованість процесу збору та первинної обробки інформації. Види первинної обробки інформації: бази даних, моніторинги. Версії баз даних та моніторинги.
45. Типи конкретно-аналітичних методів: порівняльний, узагальнення, аналогій, математичний, та ін. Міждисциплінарність дослідницького підходу. Метод групового інтелекту як протидія суб'єктивним факторам.
46. Порівняльний метод і метод аналогій. Суть порівняльного методу. Рівень коректності методу. Співставлення однотипних політичних ситуацій. Визначення закономірностей і особливостей. Конструювання теоретичних схем з суміжних сфер, як основа методу аналогій.
47. Використання якісних і кількісних методів в політичному аналізі. Регресивний, кореляційний та детермінаційний аналіз. Мозковий штурм, імітаційні ігри та фокус-групи. Багатомірний статистичний аналіз та моделювання. Сингулярні математичні і комплексні методи. Морфологічний метод та метод кваліметрії.
48. Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.

49. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON). Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON).
50. Інформаційна база івент-аналізу. Створення «даних про події» (Event Data): основні складові.
51. Процес кодування даних. Кодова система івентаналізу WEIS Ч. Маклеланда. Шкала трансформації значення кодів в інтервальні величини Гольдштейна.
52. Формат представлення події Е. Азара.
53. Методологічна основа ситуаційного аналізу (аналізу політичних ситуацій). Політична ситуація: поняття, структура. Основні стадії ситуаційного аналізу. Особливості SWOT-аналізу.
54. Поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці.
55. Основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані.
56. Історія дослідження політичного ризику: характеристика основних етапів.
57. Рівні дослідження ризику: мегаризик. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик. Основні фактори ризику.
58. Основні підходи до визначення поняття «ризик». Невизначеність як суттєва складова ризику: основні характеристики.
59. Методи «старих знайомих» (Old Hands), «великих турів» (Grand Tours). Організації, що спеціалізуються в галузі ризику. Основні продукти компаній BERI S.A., PRS Group, групи компаній Control Risks Group, компанії Euromoney Country
60. Специфіка та основні категорії політичного прогнозування. Принципи політичного прогнозування.
61. Проблема типологізації політичних прогнозів. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнози-застереження. Прогнози-розвідники.
62. Методи та основні етапи прогнозування. Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза.
63. Внутрішньополітичне прогнозування. Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування. Зовнішньополітичне прогнозування. Способи верифікації.
64. Інструментарій прогнозування. Функції прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів.
65. Типологія політичних прогнозів за часовими параметрами.
66. Оптимальний підхід та оптимальні моделі у вивченні глобальних соціально-політичних процесів.
67. Сутність політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф. А. Шродтом
68. Основні типи моделей. Змістовні моделі політичної системи Г. Алмонда та Д. Істона.
69. Типи моделей соціальних явищ. Реалізація стратегії і тактики державно-політичного розвитку.
70. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т. Сааті.
71. Модель аналізу політичних ризиків Г. Кнудсена. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С. Ліпсета. Модель розподілу голосів Е. Даунса.
72. Моделювання міжнародних відносин. Поняття «модель» та «моделювання». Функції моделювання.
73. Методи комп'ютерного моделювання: характеристика, сфери застосування.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Румянцев А., Румянцева Н. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. Видавництво Центр навчальної літератури. 2019. – 298 с.
2. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : монографія / Т. М. Паянок, В. В. Лаговський, В. М. Краєвський [та ін.]. – К. : ЦП «Компринт», 2019. – 425 с.
3. Григорків В.С. Моделювання економіки: підручник. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 360 с.
4. Лисенко Ю. В. Теоретичні основи політичного прогнозування. Нова парадигма. 2015. Випуск 126. С. 150-159
5. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології. Підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 304 с.

Допоміжна:

6. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: Зб. документів і матеріалів / Національна академія державного управління при Президентові України. Центр дослідження адміністративної реформи / О. І. Кілієвич (уклад.), В. В. Тертичка (уклад.). К.: К.І.С., 2004. 210 с.
7. Андрусів В. В. Прогноз в політиці: розуміння, предмет, методична база. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів / за ред.. М. М. Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2-9
8. Баронін А. С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: курс лекцій. К.: Вид. Паливода А. В., 2005. 128 с.
9. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Політика / Том Батлер Боудон; пер. з англ. Романа Клочка. - К.: Видавнича група КМ Букс, 2019. 480 с
10. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / пер. з англ.. К.: Основи, 2000. 243 с.
11. Валецький О. Л. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. / О. Л. Валецький, Ю. Г. Кальниш, В. А. Ребкало, Ю. П. Сурмін, С. О. Телешун. К.: Міленіум, 2003. 227 с.
12. Горбатенко В. П., Бутовська І. О. Політичне прогнозування: Навч. посібник. К.: МАУП, 2005. 152 с.
13. Кальниш Ю. Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади.К.: Вид-во НАДУ, 2006. 272 с.
14. Макаренко Є. А., Рижков М. М., Олесеван М. А. та ін. Аналітика, експертиза, прогнозування. К., Наша наука і культура, 2003. 612 с.
15. Оборський О. Сучасне політичне прогнозування: горизонти передбачуваності в контексті наростаючого хаосу Політологічний вісник. Зб. наук. праць. К.: «ІНТАС», 2007. Вип.29. С. 293-309.
16. Романов В., Рудік О., Брус Т. Вступ до аналізу державної політики: Навчальний посібник. К.: Основи, 2001. 238 с.
17. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Харк. Нац.. ун-т ім. В. Н.Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 234 с.
18. Скочиляс Л. С. Політичний аналіз як навчальна дисципліна і як сфера діяльності. Вісник Львівського університету Серія: Філософські науки. 2005. С. 212-221.
19. Сурмін Ю. П., Бидзюра І. П. Аналитическая деятельность: теория, методы, инструменты: учеб. для студ. высш. учеб. завед. К.: «Освита України» 2012. 494 с.
20. Яцина Ю. О., Кудінов І. О. Кластерне моделювання в політичному аналізі. Молодий вчений. 2015. №7 (22). Частина 2. С. 130-134.

Інформаційні ресурси Інтернет:

21. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Президента України
22. <http://rada.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Верховної Ради України

23. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал 16
24. <http://www.mfa.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Міністерства закордонних справ України Електронні адреси міжнародних організацій
25. <http://www.uia.org> – Представництва міжнародних організацій у мережі Інтернет.
26. <http://www.un.org> – Офіційне Інтернет-представництво ООН
27. <http://www.nato.int> – Офіційне Інтернет-представництво НАТО
28. <http://hub.coe.int> – Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи
29. <http://www.osce.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
30. <http://www.aseansec.org> – Офіційне Інтернет-представництво Асоціації країн ПівденноСхідної Азії
31. <http://www.africa-union.org> – Офіційне Інтернет-представництво Африканського Союзу
32. <http://www.mercosur.int> – Офіційне Інтернет-представництво Південного спільного ринку (МЕРКОСУР)
33. <http://www.imf> - Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
34. <https://www.wto.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі
- Електронні адреси глобальних клубів
35. <https://g20.org> - Офіційне Інтернет-представництво Групи 20
36. <http://www.bilderbergmeetings.org> – Офіційне Інтернет-представництво Більдерберзького Клубу
37. <http://www.clubofrome.org> – Офіційне Інтернет-представництво Римського клубу
38. <http://www.world-governance.org> – Офіційне Інтернет-представництво Форуму Нового Світового Урядування Електронні адреси науково-дослідних установ
39. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України
40. <http://www.ipiend.gov.ua> - Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України
41. <http://www.fpif.org> – International Relations Center
42. <http://www.aiaa.asn.au> – Australian Institute of International Affairs
43. <http://www.brookings.edu> – Brookings Institution
44. <http://www.cceia.org/index.html> – Carnegie Council on Ethics and International Affairs
45. <http://cisac.stanford.edu> – Centre for International Security and Cooperation
46. <http://csis.org> – Centre for Strategic and International Studies
47. <http://www.fpa.org> – Foreign Policy Association
48. <http://www.iiss.org> – International Institute for Strategic Studies
49. <http://www.chathamhouse.org.uk> – Royal Institute of International Affairs (Chatham House)
50. <http://www.isn.ethz.ch> – International Relations and Security Network
51. <http://www.jiia.or.jp/en> – Japan Institute of International Affairs
52. <http://www.saiia.org.za> – South African Institute of International Affairs
53. <http://www.sipri.org> – Swedish Institute of International Affairs
54. <http://www.transnational.org> – Transnational Foundation for Peace and Future Research
55. <http://www.usip.org> – United States Institute of Peace Електронні адреси періодичних видань
56. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/30/> – Науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України «Стратегічні пріоритети»
57. <http://www.foreignaffairs.com> – «Foreign Affairs» – the leading magazine for analysis and debate of foreign policy , economics and global affairs.
58. <http://jwsr.ucr.edu/index.php> – Journal of World Systems Research 43. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – European science review
59. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – Austrian Journal of Humanities and Social Sciences
60. <http://www.bloomberg.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Bloomberg
61. <http://www.fitchratings.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Fitch
62. <http://www.standardandpoors.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного

рейтингового агентства Standard & Poor's

63. <http://www.moody.com> – Офіційне Інтернет-представництво міжнародного рейтингового агентства Moody's Електронні адреси сайтів світових статистичних і аналітичних даних

64. <http://www.worldometers.info> –World Population Clock

Міжнародні видання:

65. Dunn W. Public Policy Analysis :An Intruduction. 3rd edition. Pearson Education Inc., 2004. 510р.

66. Hay C. Political Analysis. A Critical Introduction. Palgrave 2002

67. Hogwood B., Gunn L. Policy Analysis for the Real World. Oxford 1984

68. Sheplse K.A., Bonchek M.S. Analyzing Politics. N. Y. 1997

69. Radin Beryl A. Policy Analysis Reaches Midlife. Central European Journal of Public Policy. June 2013. Vol. 7, №1. P. 8-27.

70. Readout of President Biden's Call with President Zelensky of Ukraine. — The White House, 27 January 2022, www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/01/27/readout-of-president-bidens-call-with-president-zelensky-of-ukraine-2.

71. Budgetary Space for Health in Ukraine. Policy document to support budget preparation dialogue for 2021. WHO, https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0007/463327/UKRBudgetary-space-for-health.pdf.